

Catalunya té classes socials

Per Vicenç Navarro

Un dels errors més grans de les esquerres a Catalunya i a Espanya ha estat abandonar l'anàlisi de la societat basada en l'existència de classes socials, adoptant en el seu lloc una anàlisi liberal que assumeix que les classes socials han desaparegut i que han estat substituïdes per unes classes mitges que inclouen la majoria de la ciutadania. Aquesta situació s'ha accentuat a Catalunya i a Espanya, on els nacionalismes catalans i espanyols absorbeixen l'atenció política i mediàtica, promoguts precisament per uns interessos de classe que presenten els seus interessos particulars com els interessos generals de la nació. A Catalunya i a Espanya, malgrat tot, continuen havent-hi classes socials. La burgesia i la classe mitjana professional de renda alta, que representen al voltant del 30% de la població, i la classe mitjana de renda mitjana i baixa i la classe treballadora (que es divideix en qualificada i no qualificada) que representen el 60-65% de la població. La classe treballadora, per cert, representa el 54% de la població de la regió metropolitana de Barcelona.

Existeixen tantes Catalunyaes com classes socials hi ha en el nostre país. I la visió dominant del que és Catalunya, projectada en la cultura mediàtica i política del país és la visió nacionalista conservadora del 30% de la població de renda superior. Una visió que va ser promoguda durant 23 anys pel govern nacionalista conservador, que va inventar mobilitzar les seves bases electorals amb un missatge multiclassista que atribuïa els enormes dèficits socials del país (en la mesura que admetia la seva existència) al govern espanyol, a Madrid. Les seves polítiques públiques, malgrat tot, mostraven clarament ser polítiques de classe. Van recolzar financerament les escoles privades, regentades per l'Església catòlica catalana, que atenien en la seva major part

als fills del 35% de les famílies de renda superior a costa de les escoles públiques, que atendien els fills de les classes populars. El 2003, l'últim any del govern nacionalista conservador, la despesa per alumne a l'escola privada era un 25% superior a la despesa per alumne a l'escola pública, gaudint d'una hora diària de docència més que la pública.

El 2003, les esquerres van guanyar a Catalunya i el 2004 ho van fer a Espanya, i amb elles van canviar les prioritats. El govern tripartit, primer, i el d'Entesa, després, (que són més a l'esquerra que el govern del PSOE) eren els primers governs d'esquerra que han existit a Catalunya en els últims setanta anys, i van iniciar canvis molt significatius que, en general, van en la direcció correcta, intentant establir serveis públics d'alta qualitat que serveixin a totes les classes socials.

En educació, per exemple, la despesa pública educativa quasi s'ha doblat en cinc anys, corregintse el dèficit horari amb la pública, afavorint en les seves inversions les escoles públiques i intentant integrar la privada concertada dintre del sistema públic, exigint que absorbeixi el percentatge de la població immigrant (que té majors dèficits educatius) que li correspongui.

Mesura, aquesta última, que s'està fent amb excessiva lentitud i moderació. Però, per la resta, els canvis van en la bona direcció, encara que s'han de fer algunes modificacions.

Però la part on el govern no ho ha estat fent bé és en la seva política cultural i informativa. Els mitjans públics de la Generalitat (amb comptades excepcions) estan reproduint la visió nacionalista conservadora que representa els interessos del 35% de la població de renda major. El govern i les forces polítiques i socials que el recolzen haurien de desenvolupar un altre catalanisme, alternatiu a l'anterior, que representés la Catalunya de la classe treballadora i de les classes mitges. En realitat, el primer nacionalisme està en crisi i és el que està en el llit del psicoanalista per intentar trobar-se a sí mateix un cop ha perdut el poder institucional que l'alimentava.

Però la crisi d'aquest nacionalisme no significa el ressorgiment de la seva alternativa, de no ser que hi hagi una recuperació de la cultura narrativa i anàlisi de classe social que presenti un catalanisme popular i social que defineixi l'amor per Catalunya com el compromís de millorar el benestar i

qualitat de vida de la població de Catalunya. I molt en particular, de les classes populars, que són la majoria. I aquest amor pot quantificar-se i mesurar-se responent a la pregunta: quines classes socials es van beneficiar més de les polítiques públiques dels governs de dretes, tant a Catalunya com a Espanya? Els informes L'Estat de Benestar a Catalunya i La situación social de España Vol. I 2005 i Vol. II 2007 mostren l'evidència empírica que respon aquesta pregunta. Aquestes polítiques van beneficiar primordialment el 30-35% de la població de renda superior, aprovant, entre d'altres mesures, reformes fiscals que van incrementar encara més la polarització social de Catalunya i d'Espanya.